

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z WOS – KL.2

Lp	Temat lekcji.	Cele nauczania Uczeń powinien wiedzieć (umieć), rozumieć.
1.	Czego będziemy się uczyć w klasie II?	<ul style="list-style-type: none"> -zna zakres treści nauczania i materiały z których będzie korzystał -zna kryteria ocen -rozumie, w jaki sposób pracować z różnymi elementami podręcznika -wymienia kryteria ocen na stopnie szkolne -wskazuje na przykładach, jak można wykorzystać teksty wyjaśniające i teksty kultury zawarte w podręczniku -ocenia przydatność informacyjną zbiorów biblioteki szkolnej
2.	Jak być sobą w grupie? Rozmowa i dyskusja.	<p>Ocena dopuszczająca:</p> <ul style="list-style-type: none"> -wyjaśnia pojęcia: autoprezentacja, komunikacja niewerbalna/werbalna, asertywność, sofistyka, retoryka, erystyka, słuchanie, dyskusja, dialog -rozdziela sposoby komunikowania się -omawia wskazówki dotyczące dobrego komunikowania się -omawia formy komunikacji niewerbalnej <p>Ocena dostateczna:</p> <ul style="list-style-type: none"> -charakteryzuje sposoby komunikowania się ludzi, wskazuje ich + i – -określa dobre rady dla słuchającego i mówiącego -opisuje zasady aktywnego słuchania -wskazuje rodzaje dyskusji -omawia zasady efektywnej dyskusji -wskazuje nieuczciwe techniki w dyskusji <p>Ocena dobra:</p> <ul style="list-style-type: none"> -podejmuje próby stosowania poznanych zasad i technik porozumiewania się w życiu -dokonuje autoprezentacji -charakteryzuje 5 starożytnych kanonów retoryki -opisuje nieuczciwe techniki w dyskusji -stosuje techniki skutecznego porozumiewania się -wyraża emocje stosując, techniki niewerbalne <p>Ocena bardzo dobra:</p> <ul style="list-style-type: none"> -samodzielnie przeprowadza dyskusję na forum klasy bądź szkoły -stosuje techniki asertywne w wyrażaniu emocji i własnego zdania -stosuje zasady aktywnego słuchania -argumentuje wyrażane opinie -samodzielnie przewodniczy grupie w spotkaniu <p>Ocena celująca</p> <ul style="list-style-type: none"> -omawia negatywne skutki zaniżonej lub zawyżonej samooceny -odróżnia autorytety rzeczywiste od pozornych -samodzielnie formułuje opinie i wnioski, rozwiązuje problemy w twórczy sposób, wykazuje dużą aktywność w czasie zajęć
3.	Współpraca i konflikty w grupie.	<p>Ocena dopuszczająca:</p> <ul style="list-style-type: none"> -wyjaśnia pojęcia: więź w grupie, moderator, negocjacje, mediacje, arbitraż, norma wzajemności, burza mózgów, konflikt, konsensus, norma wzajemności -wskazuje elementy jednoczące grupę -omawia zasady bycia w grupie i rozwiązywania problemów za pomocą różnych metod -omawia etapy podejmowania decyzji w grupie za pomocą konsensusu -ilustruje sytuacje konfliktowe przykładami z codziennego życia <p>Ocena dostateczna:</p> <ul style="list-style-type: none"> -omawia metody rozwiązywania konfliktów: negocjacje, mediacje, arbitraż, proces sądowy i głosowanie -charakteryzuje cechy jakie powinien i nie powinien mieć przewodniczący zebrania -wyjaśnia pozytywną rolę konfliktu -wskazuje zachowania, które pomagają porozumieć się w sytuacji spornej <p>Ocena dobra:</p> <ul style="list-style-type: none"> -określa najczęstsze przyczyny konfliktów -wyjaśnia na przykładach, jak można zachować dystans wobec nieaprobowanych przez siebie zachowań grupy lub jak im się przeciwstawić. <p>Ocena bardzo dobra:</p> <ul style="list-style-type: none"> -samodzielnie przewodniczy grupie w spotkaniu bądź rozwiązuje konflikty z zastosowaniem odpowiednich metod <p>Ocena celująca</p> <ul style="list-style-type: none"> -symuluje prowadzenie mediacji pomiędzy zwaśnionymi stronami -samodzielnie formułuje opinie i wnioski, rozwiązuje problemy w twórczy sposób, wykazuje dużą aktywność w czasie zajęć

4.	Życie społeczne.	<p>Ocena dopuszczająca:</p> <ul style="list-style-type: none"> -wyjaśnia pojęcia: grupa społeczna, wspólnota, grupy społeczne, rola społeczna, rodzina, więź społeczna grupa formalna/nieformalna/zadaniowa/pierwotna/wtórna/zamknięta/otwarta/pierwotna/wtórna/rówieśnicza zbiorowość społeczna, norma społeczna -rozdziela typy społeczności -wskazuje przykłady grup społecznych -wyjaśnia, dlaczego człowiek jest istotą społeczną -opisuje, jakie role spełnia rodzina jako grupa społeczna -rozdziela role odgrywane w różnych środowiskach społecznych -rozpoznaje i omawia typy przywódców -rozpoznaje podstawowe zasady i normy współżycia społecznego <p>Ocena dostateczna:</p> <ul style="list-style-type: none"> -opisuje sposoby tworzenia się grup -charakteryzuje cechy różnych typów grup społecznych -wskazuje na przykładach z życia, literatury i filmu jakie mogą być role grupowe -uzasadnia szczególną rolę rodziny w życiu człowieka -charakteryzuje cechy ułatwiające/utrudniające bycie przywódcą <p>Ocena dobra:</p> <ul style="list-style-type: none"> -ocenia status i sytuację różnych grup społecznych, -wyjaśnia wpływ grupy społecznej na życie jednostki w społeczeństwie -określa korzyści płynące z przynależności do różnych grup społecznych -ocenia wpływ grupy na jednostkę <p>Ocena bardzo dobra:</p> <ul style="list-style-type: none"> -wyjaśnia, jak tworzą się podziały w grupie i w społeczeństwie i podaje możliwe sposoby przeciwstawiania się przejawom nietolerancji -charakteryzuje modele życia rodzinnego -analizuje przyczyny „kryzysu rodzinnego” -ocenia cechy, jakie powinien mieć przywódca grupy -wyjaśnia, na czym polega wartość i rola rodziny oraz specyfika więzi rodzinnych <p>Ocena celująca</p> <ul style="list-style-type: none"> -wymienia przyczyny konfliktu ról społecznych -samodzielnie formułuje opinie i wnioski, rozwiązuje problemy w twórczy sposób, wykazuje dużą aktywność w czasie zajęć
5.	Szkoła – nasz drugi dom.	<p>Ocena dopuszczająca:</p> <ul style="list-style-type: none"> -wyjaśnia pojęcia: społeczność szkolna, rada pedagogiczna, rada szkoły, samorząd szkolny, mnemotechnika, statut szkoły, kuratorium -zna strukturę szkolnictwa w Polsce -wymienia typy szkół -omawia strukturę władz szkoły i jej funkcjonowanie -wyjaśnia, czym jest statut szkoły -wskazuje podstawowe prawa i obowiązki ucznia -omawia przykłady działań samorządu uczniowskiego <p>Ocena dostateczna:</p> <ul style="list-style-type: none"> -charakteryzuje kompetencje najważniejszych organów szkoły -omawia przebieg wyborów do samorządu szkolnego -omawia formy działalności samorządu szkolnego -wyjaśnia zasady technik szybkiego i łatwego uczenia <p>Ocena dobra:</p> <ul style="list-style-type: none"> -określa zadania poszczególnych organów władz szkoły -podaje sposoby aktywnego uczestniczenia w życiu szkoły -określa cechy charakteru pożądane w pełnieniu funkcji w samorządzie szkolnym <p>Ocena bardzo dobra:</p> <ul style="list-style-type: none"> -ocenia system oświatowy w Polsce -inicjuje ciekawe przedsięwzięcia aktywizujące uczniów w samorządzie uczniowskim <p>Ocena celująca</p> <ul style="list-style-type: none"> -omawia wybrany problem swojej społeczności szkolnej i wskazuje sposoby jego rozwiązania -samodzielnie formułuje opinie i wnioski, rozwiązuje problemy w twórczy sposób, wykazuje dużą aktywność w czasie zajęć

6.	Współczesne społeczeństwo polskie. Problemy polskiego społeczeństwa.	<p>Ocena dopuszczająca:</p> <ul style="list-style-type: none"> -wyjaśnia pojęcia: struktura społeczna/demograficzna/zawodowa/klasowa/warstwowa, klasy społeczne, warstwa społeczna, społeczeństwo postindustrialne, bezrobocie, stopa bezrobocia, minimum egzystencji, minimum socjalne -wskazuje elementy struktury społecznej -rozdziela klasy społeczne -wskazuje przykłady warstw społecznych, grup zawodowych <p>Ocena dostateczna:</p> <ul style="list-style-type: none"> -charakteryzuje poszczególne klasy i warstwy społeczne -opisuje problemy ówczesnego społeczeństwa polskiego -rozdziela i omawia przyczyny i skutki tych problemów <p>Ocena dobra:</p> <ul style="list-style-type: none"> -wyjaśnia zagadnienie starzenia się społeczeństwa -wyjaśnia, jakie czynniki wpływają na pozycję jednostki w społeczeństwie i na motywację jej zmiany -wymienia przyczyny zróżnicowania społeczeństwa -podaje różnice między warstwą a klasą społeczną <p>Ocena bardzo dobra:</p> <ul style="list-style-type: none"> -określa historyczne uwarunkowania bezrobocia na terenie poszczególnych regionów Polski -przedstawia wybrany problem społeczny ważny dla młodych mieszkańców swojej miejscowości i proponuje jego rozwiązanie <p>Ocena celująca</p> <ul style="list-style-type: none"> -wyjaśnia, na czym polega awans społeczny i degradacja społeczna -określa przyczyny małej liczebności polskiej klasy średniej -samodzielnie formułuje opinie i wnioski, rozwiązuje problemy w twórczy sposób, wykazuje dużą aktywność w czasie zajęć
7.	Naród. Tożsamość narodu. Mniejszości narodowe i etniczne.	<p>Ocena dopuszczająca:</p> <ul style="list-style-type: none"> -wyjaśnia pojęcia: naród, narodowość, państwo wielonarodowe, mniejszość etniczna i narodowa, imigranci, uchodźcy dyskryminacja -wyjaśnia, co to jest obywatelstwo i czym się ono różni od narodowości -wskazuje czynniki integrujące naród -rozdziela pojęcia „państwo wielonarodowe” i „naród bez państwa” i wskazuje przykłady -wskazuje różnicę między mniejszością narodową a etniczną i podaje przykłady tych mniejszości występujących w kraju <p>Ocena dostateczna:</p> <ul style="list-style-type: none"> -omawia prawa mniejszości narodowych i etnicznych w Polsce -omawia czynniki sprzyjające kształtowaniu się narodów -wskazuje największe skupiska mniejszości -wskazuje podstawowe prawa mniejszości narodowych i etnicznych w Polsce -opisuje sposoby wspierania mniejszości przez państwo -wskazuje organizacje pozarządowe pomagające imigrantom -charakteryzuje poszczególne mniejszości narodowe i etniczne zamieszkujące Polskę <p>Ocena dobra:</p> <ul style="list-style-type: none"> -wyjaśnia, dlaczego utrata niepodległości i okres zaborów wpłynęły na kształtowanie świadomości narodowej Polaków -opisuje problemy mniejszości narodowych i etnicznych w Polsce -charakteryzuje problemy, jakie mają państwa wielonarodowe i odnosi je do wydarzeń historycznych (np. przyczyny wybuchu I wojny światowej) -określa, jakie problemy mają narody nieposiadające własnego państwa <p>Ocena bardzo dobra:</p> <ul style="list-style-type: none"> -ocenia stosunek Polaków do mniejszości narodowych -propaguje ideę tolerancji wobec innych narodów jako przejaw etycznych zasad życia publicznego <p>Ocena celująca</p> <ul style="list-style-type: none"> -omawia zalety uczestnictwa w tworzeniu kultury narodowej -określa dobre oraz złe strony wielonarodowości -samodzielnie formułuje opinie i wnioski, rozwiązuje problemy w twórczy sposób, wykazuje dużą aktywność w czasie zajęć

8.	Patriotyzm. Postawy wobec narodu. Symbole Rzeczypospolitej Polskiej.	<p>Ocena dopuszczająca:</p> <ul style="list-style-type: none"> -wyjaśnia pojęcia: patriotyzm, patriotyzm lokalny, mała ojczyzna, ksenofobia, nacjonalizm, rasizm, szowinizm, stereotyp -wyjaśnia, co łączy człowieka z wielką i małą ojczyzną, przedstawia to na własnym przykładzie -przedstawia cechy charakteryzujące obywatela-patriotę -wymienia polskie symbole narodowe i omawia historię polskich symboli narodowych -wyjaśnia znaczenie polskich symboli narodowych -podaje daty polskich świąt narodowych <p>Ocena dostateczna:</p> <ul style="list-style-type: none"> -przedstawia główne cechy nacjonalizmu, szowinizmu, rasizmu, ksenofobii -omawia różnice między patriotyzmem a innymi postawami: nacjonalizmem szowinizmem, rasizmem i ksenofobią oraz wyjaśnia, do czego mogą one doprowadzić (Holokaust, zbrodnie przeciwko ludzkości) -przedstawia postacie patriotów polskich jako wzorce osobowe -wskazuje cechy stereotypu <p>Ocena dobra:</p> <ul style="list-style-type: none"> -charakteryzuje postawy nacjonalistyczne, szowinistyczne, kosmopolityczne z uwzględnieniem ich skutków -określa istotę patriotyzmu i porównuje tę postawę z nacjonalizmem i szowinizmem -przedstawia przykłady patriotyzmu w literaturze -wyjaśnia i wskazuje, w jaki sposób stereotypy i uprzedzenia utrudniają dziś relacje między narodami, odwołuje się do przykładów historycznych i współczesnych. <p>Ocena bardzo dobra:</p> <ul style="list-style-type: none"> -dyskutuje nt. kryteriów, które trzeba spełnić, aby zostać uznanym za prawdziwego patriotę -ocenia postawy nacjonalistyczne <p>Ocena celująca</p> <ul style="list-style-type: none"> -wyjaśnia znaczenie stereotypu w odniesieniu do narodów i podaje przykłady pozytywnych stereotypów narodowych -samodzielnie formułuje opinie i wnioski, rozwiązuje problemy w twórczy sposób, wykazuje dużą aktywność w czasie zajęć
9.	Polska poza Polską – nasi rodacy na świecie.	<p>Ocena dopuszczająca:</p> <ul style="list-style-type: none"> -wyjaśnia pojęcia: emigracja, Polonia, repatriacja -wskazuje przyczyny emigracji Polaków -wskazuje największe skupiska Polonii na świecie <p>Ocena dostateczna:</p> <ul style="list-style-type: none"> -omawia, dlaczego Polacy opuszczają swój kraj -przedstawia historię polskiej emigracji <p>Ocena dobra:</p> <ul style="list-style-type: none"> -wskazuje więzi łączące Polonię z państwem i narodem polskim -wymienia dziedziny aktywności Polonii <p>Ocena bardzo dobra:</p> <ul style="list-style-type: none"> -omawia pozytywne i negatywne skutki emigracji Polaków -ocenia wpływ emigracji na społeczeństwo polskie, pokazuje dodatnie i ujemne skutki tego zjawiska <p>Ocena celująca</p> <ul style="list-style-type: none"> -samodzielnie formułuje opinie i wnioski, rozwiązuje problemy w twórczy sposób, wykazuje dużą aktywność w czasie zajęć

10.	<p>Kto tu rządzi? Systemy autorytarne i totalitarne – wczoraj i dziś.</p>	<p>Ocena dopuszczająca: -wyjaśnia pojęcia: państwo, państwo federacyjne/unitarne, przymus, monarchia, republika, władza państwowa, system totalitarny i autorytarny, inwigilacja, władza uprawniona/nieuprawniona, dyktatura -rozdziela rodzaje władzy i formy państwa -wskazuje cechy i funkcje państwa -wskazuje przykłady państw autorytarnych i totalitarnych</p> <p>Ocena dostateczna: -omawia cechy i funkcje państwa -wskazuje przykłady monarchii konstytucyjnych i republik w Europie -wskazuje przykłady państwa federacyjnych i unitarnych na świecie -przedstawia główne cechy państwa autorytarnego i totalitarnego, monarchii i republiki -porównuje, jak w systemach autorytarnych i totalitarnych traktowani są ludzie; potrafi poprzeć to przykładami z historii oraz współczesnych wydarzeń</p> <p>Ocena dobra: -charakteryzuje państwa autorytarne oraz totalitarne; potrafi poprzeć to przykładami odnoszącymi się do wydarzeń historycznych i współczesnych -charakteryzuje rolę obywateli w państwie demokratycznym, autorytarnym i totalitarnym</p> <p>Ocena bardzo dobra: -ocenia ustrój autorytarny i totalitarny -rozpoznaje przywódców najważniejszych państw współczesnych</p> <p>Ocena celująca -samodzielnie tworzy definicje państwa federacyjnego i państwa unitarnego -ocenia relacje państwo – obywatel w poszczególnych systemach politycznych -samodzielnie formułuje opinie i wnioski, rozwiązuje problemy w twórczy sposób, wykazuje dużą aktywność w czasie zajęć</p>
-----	---	--

11.	Państwa demokratyczne i prawa człowieka.	<p>Ocena dopuszczająca:</p> <ul style="list-style-type: none"> -wyjaśnia pojęcia: demokracja bezpośrednia, demokracja przedstawicielska, referendum, inicjatywa ludowa, weto ludowe, prawa człowieka, suwerenność, pluralizm polityczny, demokracja wyborcza/konstytucyjna -wyjaśnia istotę demokracji -odróżnia demokrację bezpośrednią od pośredniej -ilustruje przykładami zastosowanie różnych form demokracji bezpośredniej i pośredniej, wyborczej i konstytucyjnej -wskazuje formy i zasady demokracji -wyjaśnia, dlaczego prawa człowieka są naturalne, niezbywalne i nienaruszalne -wymienia trzy podstawowe prawa sformułowane przez Johna Locka -wymienia najważniejsze dokumenty dotyczące praw człowieka i instytucje zajmujące się prawami jednostki -rozumie podział praw człowieka na generacje -wskazuje podstawowe prawa socjalne i ekonomiczne oraz wolności osobiste i prawa polityczne -przedstawia krótko historię praw człowieka <p>Ocena dostateczna:</p> <ul style="list-style-type: none"> -przedstawia historię kształtowania się demokracji -omawia formy i zasady demokracji -wskazuje podstawowe cechy demokracji w starożytnej Grecji, starożytnym Rzymie, w tradycji chrześcijańskiej, Polsce w XVI – XVII w., państwach nowożytnych -omawia zalety i wady ustroju demokratycznego -wyjaśnia, czym są wolności i prawa osobiste oraz polityczne, podaje ich przykłady -wyjaśnia, czym są prawa socjalne i ekonomiczne, podaje ich przykłady -klasyfikuje poszczególne prawa człowieka do odpowiedniej generacji -wskazuje najważniejsze dokumenty o prawach człowieka, instytucje zajmujące się prawami jednostki na poziomie globalnym, europejskim, w Polsce -potrafi uzasadnić znaczenie praw człowieka we współczesnej demokracji. <p>Ocena dobra:</p> <ul style="list-style-type: none"> -opisuje funkcjonowanie demokracji w starożytnej Grecji, starożytnym Rzymie, w tradycji chrześcijańskiej, Polsce w XVI – XVII w., państwach nowożytnych -wskazuje, dlaczego demokracja wymaga troski obywateli -uzasadnia wyższość demokracji nad innymi systemami -charakteryzuje zalety i wady demokracji -charakteryzuje prawa I, II, III generacji -wskazuje przyczyny łamania praw człowieka na świecie <p>Ocena bardzo dobra:</p> <ul style="list-style-type: none"> -wnioskuje o konieczności podporządkowania się wymogom procedur demokratycznych we współczesnym świecie -analizuje, dlaczego obywatelskie działania na rzecz dobra wspólnego mają zasadnicze znaczenie dla demokracji -przedstawia swoją opinię na temat polskiej demokracji -charakteryzuje najważniejsze prawa człowieka i obywatela, jakie zapisano w Konstytucji RP -wyjaśnia, dlaczego prawa i wolności są regulowane także przez prawo międzynarodowe -wskazuje, jakie działania musi podjąć państwo, aby prawa człowieka były respektowane <p>Ocena celująca</p> <ul style="list-style-type: none"> -przedstawia swoją opinię na temat polskiej demokracji -ocenia znaczenie kultury politycznej dla funkcjonowania państwa demokratycznego -samodzielnie formułuje opinie i wnioski, rozwiązuje problemy w twórczy sposób, wykazuje dużą aktywność w czasie zajęć
-----	--	---

12.	Konstytucja RP.	<p>Ocena dopuszczająca:</p> <ul style="list-style-type: none"> -wyjaśnia pojęcia: konstytucja, suwerenność narodu, państwo prawa, pluralizm polityczny i społeczny, preambuła -rozdziela, co oznacza termin „konstytucja” współcześnie i co oznaczał kiedyś -przedstawia podstawowe zasady i funkcje konstytucji -omawia budowę konstytucji -podaje datę uchwalenia aktualnej konstytucji -wyjaśnia podstawowe zasady ustrojowe RP zawarte w konstytucji: suwerenność narodu, państwo prawa, pluralizm polityczny i społeczny <p>Ocena dostateczna:</p> <ul style="list-style-type: none"> - na podstawie fragmentu Konstytucji RP określa zasady państwa demokratycznego, wolności, prawa i obowiązki obywateli -odszukuje w Konstytucji III RP rozdziały, w których zawarte są podstawowe zasady ustroju oraz wolności, prawa i obowiązki obywateli -uzasadnia, dlaczego konstytucja jest najważniejszym aktem prawnym w państwie -omawia rolę konstytucji w państwie -wskazuje daty najważniejszych polskich konstytucji -przedstawia historię polskich konstytucji <p>Ocena dobra:</p> <ul style="list-style-type: none"> -uzasadnia znaczenie nadrzędności Konstytucji nad innymi aktami prawnymi -wyjaśnia znaczenie praw i obowiązków wynikających z Konstytucji III RP -charakteryzuje rozwój polskiego konstytucjonalizmu na tle wydarzeń w Europie i na świecie -wyszukuje w mediach i analizuje przykłady sytuacji, w których doszło do naruszenia praw obywateli <p>Ocena bardzo dobra:</p> <ul style="list-style-type: none"> -analizuje wybrane artykuły Konstytucji RP -wykazuje zgodność lub jej brak dokumentów z Konstytucją RP -porównuje ustrój konstytucji RP z 1997 r z ustrojem w 1921 bądź w 1935 r. <p>Ocena celująca</p> <ul style="list-style-type: none"> -ocenia jakość Konstytucji i prawa stanowionego w Polsce -porównuje Konstytucję III RP z rozwiązaniami ustrojowymi innych państw -samodzielnie formułuje opinie i wnioski, rozwiązuje problemy w twórczy sposób, wykazuje dużą aktywność w czasie zajęć
-----	-----------------	---

13.	Władza ustawodawcza.	<p>Ocena dopuszczająca:</p> <ul style="list-style-type: none"> -wyjaśnia pojęcia: parlament dwuizbowy i jednoizbowy, przymiotniki wyborcze, system proporcjonalny i większościowy, immunitet parlamentarny, Zgromadzenie Narodowe, bierne i czynne prawo wyborcze -wymienia nazwy izb polskiego parlamentu -omawia podstawowe zasady obowiązujące w demokratycznych wyborach -wyjaśnia sposoby wybierania parlamentarzystów -wyjaśnia, kto kieruje pracą Sejmu i Senatu -wskazuje uprawnienia Sejmu i Senatu oraz Zgromadzenia Narodowego w Polsce -omawia, kto może głosować, a kto może zostać wybrany w wyborach parlamentarnych <p>Ocena dostateczna:</p> <ul style="list-style-type: none"> -opisuje, w jaki sposób parlament podejmuje decyzje -wyjaśnia pojęcia: ordynacja wyborcza, immunitet, kadencja, interpelacja, veto prezydenckie, votum nieufności, klub parlamentarny, koło poselskie, koalicja rządowa, opozycja, próg wyborczy -określa zasadnicze zadania parlamentu -wskazuje nazwiska marszałków Sejmu i Senatu -wskazuje, partie wchodzące aktualnie w skład koalicji rządowej i opozycji -wskazuje i rozróżnia poszczególne elementy struktury polskiego Sejmu i Senatu -omawia warunki, które musi spełnić kandydat na posła lub senatora -wskazuje, czym powinien kierować się obywatel, podejmując decyzje wyborcze <p>Ocena dobra:</p> <ul style="list-style-type: none"> -podaje aktualne przykłady klubów parlamentarnych i komisji sejmowych /senackich -charakteryzuje uprawnienia Sejmu i Senatu, wskazuje na ich różną rolę -porównuje ordynację proporcjonalną i większościową oraz ich wpływ na wynik wyborów -sporządza artykuł o pracy sejm -interpretuje wybrane fragmenty Konstytucji III RP -krytycznie analizuje ulotki, hasła i spoty wyborcze <p>Ocena bardzo dobra:</p> <ul style="list-style-type: none"> -określa swoje stanowisko w sporze o ograniczanie immunitetu poselskiego -ocenia skuteczność działania parlamentu w Polsce -charakteryzuje proces legislacyjny ustawy -formuluje treść interpelacji poselskiej <p>Ocena celująca</p> <ul style="list-style-type: none"> -ocenia jakość prawa stanowionego przez polski sejm i senat -opisuje na podstawie ilustracji lub schematu salę posiedzeń sejm -w czasie symulacji procesu ustawodawczego występuje z inicjatywą ustawodawczą i umiejętnie ją argumentuje -orientuje się w bieżących wydarzeniach związanych z funkcjonowaniem parlamentu -samodzielnie formuluje opinie i wnioski, rozwiązuje problemy w twórczy sposób, wykazuje dużą aktywność w czasie zajęć
-----	----------------------	---

14.	<p>Władza wykonawcza: prezydent i Rada Ministrów.</p>	<p>Ocena dopuszczająca:</p> <ul style="list-style-type: none"> -wyjaśnia pojęcia: władza wykonawcza, administracja publiczna,/rządowa/samorządowa, służba cywilna, prezydent, premier -wymienia organy władzy wykonawczej w Polsce -wymienia imię i nazwisko obecnego prezydenta Polski i aktualnego premiera -omawia sposób wybierania prezydenta -omawia, kto może głosować, a kto może zostać wybrany w wyborach prezydenckich -omawia strukturę administracji publicznej i jej zadania -wskazuje obowiązki urzędników służby cywilnej <p>Ocena dostateczna:</p> <ul style="list-style-type: none"> -omawia rolę prezydenta w państwie -określa uprawnienia i zadania prezydenta w polskim systemie politycznym -omawia skład Rady Ministrów i jej zadania oraz uprawnienia premiera -wyszukuje w środkach masowego przekazu informacje o działaniach urzędującego prezydenta -wskazuje poszczególne ministerstwa -wyszukuje nazwiska ministrów i zadania wybranych ministerstw -określa procedurę powstawania rządu -przedstawia krótką historię prezydentów Polski -opisuje wymagania stawiane urzędnikom służby cywilnej -omawia kompetencje służby cywilnej -wskazuje, czym różni się administracja rządowa od samorządowej -opisuje strukturę administracji rządowej i podstawowe zasady działania jej urzędników <p>Ocena dobra:</p> <ul style="list-style-type: none"> -wyjaśnia zależność między parlamentem, prezydentem, rządem i wyborcami -omawia procedury powołania rządu -omawia procedury odwołania prezydenta oraz premiera i rządu -porównuje uprawnienia prezydenta i premiera -wymienia imiona i nazwiska wszystkich prezydentów Polski -ocenia funkcjonowanie i skuteczność administracji publicznej -omawia ustrój administracyjny RP -uzasadnia celowość istnienia służby cywilnej <p>Ocena bardzo dobra:</p> <ul style="list-style-type: none"> -porównuje sytuację i funkcjonowanie władzy wykonawczej w II i III RP -wykazuje blaski i cienie funkcjonowania władzy wykonawczej po 1989 r. -ocenia działalność prezydenta i rządu na podstawie aktualnych wydarzeń -podaje przykłady spraw, którymi zajmują się urzędy administracji publicznej oraz decyzji przez nie podejmowanych -uzasadnia znaczenie apolityczności urzędników służby cywilnej <p>Ocena celująca</p> <ul style="list-style-type: none"> -wyjaśnia zasadność tworzenia tzw. „gabinetów cieni” -prawidłowo interpretuje skutki finansowe realizacji różnych przedsięwzięć władzy wykonawczej -samodzielnie formułuje opinie i wnioski, rozwiązuje problemy w twórczy sposób, wykazuje dużą aktywność w czasie zajęć
-----	---	--

15.	Wymiar sprawiedliwości oraz organy kontroli i ochrony prawa.	<p>Ocena dopuszczająca:</p> <ul style="list-style-type: none"> -wyjaśnia pojęcia: prawo, podmiotowość prawna, kasacja, apelacja, instancyjność sądów -wyjaśnia funkcje prawa i sądów -wymienia główne dziedziny prawa, organy kontroli i ochrony prawa, trybunały -zna hierarchię aktów prawnych -wyjaśnia pojęcie „człowiek podmiotem prawa” -rozdziela strukturę i kompetencje polskiego sądownictwa <p>Ocena dostateczna:</p> <ul style="list-style-type: none"> -wskazuje różne dziedziny prawa -określa, dlaczego z pracą sędziów wiążą się zasady: niezawisłości, apolityczności, nieusuwalności -omawia strukturę sądownictwa powszechnego -opisuje zadania sądów i trybunałów -omawia zadania organów kontroli i ochrony prawa <p>Ocena dobra:</p> <ul style="list-style-type: none"> -ocenia funkcjonowanie i skuteczność sądów i systemów sprawiedliwości w Polsce -podaje przykłady spraw rozstrzyganych przez poszczególne wydziały sądów powszechnych -określa, jaką rolę odgrywają sądy i trybunały w systemie politycznym państwa <p>Ocena bardzo dobra:</p> <ul style="list-style-type: none"> -odnajduje w odpowiednich kodeksach przepisy dotyczące kilku spraw -wyraża opinie na temat: „Czy karać surowiej” -ocenia działalność polskiego wymiaru sprawiedliwości <p>Ocena celująca</p> <ul style="list-style-type: none"> -wyjaśnia rolę międzynarodowych organów sądowniczych -identyfikuje i objaśnia problemy polskiego wymiaru sprawiedliwości -uzasadnia konieczność niezależności władzy sądowniczej od innych władz -samodzielnie formułuje opinie i wnioski, rozwiązuje problemy w twórczy sposób, wykazuje dużą aktywność w czasie zajęć
-----	--	---

16.	Władza blisko obywateli. Władze gminy i ich zadania.	<p>Ocena dopuszczająca:</p> <ul style="list-style-type: none"> -wyjaśnia pojęcia: samorząd terytorialny/nieterytoryalny, zasady: pomocniczości, decentralizacji władzy, samodzielności, demokracji przedstawicielskiej i wolności zrzeszania się, rada gminy, wspólnota samorządowa, społeczność lokalna, gmina, burmistrz, wójt, prezydent miasta, radny, sesja, komisja rady -wymienia poszczególne szczeble podziału administracyjnego Polski -umieszcza w strukturze samorządowej swoją miejscowość -pokazuje na mapie swoją miejscowość i 16 województw -podaje nazwisko burmistrza Czeladzi, przewodniczącego rady gminy -wskazuje typy gmin -omawia zasady wyboru radnych, wójta, burmistrza, prezydenta -wyjaśnia, komu przysługuje prawo wyborcze -wymienia organy samorządu gminnego -rozdziela strukturę władz gminy -wskazuje przykłady zadań realizowanych przez władzę gminy Czeladź <p>Ocena dostateczna:</p> <ul style="list-style-type: none"> -opisuje założenia reformy samorządu terytorialnego z 1999 r. -omawia zasady działania samorządów -omawia, czym jest zasada pomocniczości państwa i podaje przykłady jej zastosowania -wskazuje powiązania istniejące między samorządem a władzami centralnymi -charakteryzuje specyfikę poszczególnych typów gmin -omawia różnice między uprawnieniami władzy wykonawczej a kompetencjami władzy uchwałodawczej w gminie -określa zadania władz gminnych -określa zadania i obowiązki radnego -omawia, jak pracuje rada gminy -omawia, w jaki sposób władze gminy uchwalają budżet -wskazuje przykłady spraw urzędowych, które można załatwić na poziomie gminy -wskazuje źródła gminnych dochodów i wydatków -wyjaśnia, w jaki sposób obywatele mogą wpływać na decyzje władz gminy -przedstawia podstawowe informacje o swojej gminie, wydarzeniach, postaciach i dziejach -pisze list lub petycję do władz gminy, wypełnia prosty druk urzędowy -wyjaśnia, jakie sprawy można załatwić w poszczególnych wydziałach urzędu gminy <p>Ocena dobra:</p> <ul style="list-style-type: none"> -wyjaśnia kompetencje władzy centralnej wobec samorządu -rozdziela zadania własne samorządu od zadań zleconych -wskazuje miejsce urzędowania władz gminy, na której terenie mieszka -przedstawia własne propozycje inicjatyw, które można by finansować z dochodów gminnych -nawiązuje kontakt z lokalnymi instytucjami publicznymi i organizacjami poza rządowymi <p>Ocena bardzo dobra:</p> <ul style="list-style-type: none"> -proponuje przedsięwzięcie na rzecz rozwoju gminy -ocenia pracę władz swojej gminy <p>Ocena celująca</p> <ul style="list-style-type: none"> -przedstawia genezę samorządności w Polsce i na świecie -omawia przykłady realizacji zasady pomocniczości w UE -podaje przykładowe rozwiązania problemów zaistniałych w gminie -inicjuje działania, które wpłynęłyby na podniesienie jakości życia mieszkańców w jego gminie -wskazuje sposoby pozyskiwania funduszy unijnych na realizację gminnych przedsięwzięć -rozpoznaje herb swojej gminy i wyjaśnia jego symbolikę -samodzielnie formułuje opinie i wnioski, rozwiązuje problemy w twórczy sposób, wykazuje dużą aktywność w czasie zajęć
-----	--	--

17.	Powiat i województwo.	<p>Ocena dopuszczająca:</p> <ul style="list-style-type: none"> -wyjaśnia pojęcia: powiat ziemski i grodzki, sejmik województwa, zarząd województwa, wojewoda, województwo -wymienia organy samorządu powiatowego i wojewódzkiego -rozdziela strukturę władz powiatu i województwa -rozdziela nazwy województw oraz ich położenie geograficzne -wymienia typy powiatów -omawia zasady wyboru radnych powiatu/sejmiku wojewódzkiego, starosty, prezydenta -wyjaśnia, komu przysługuje prawo wyborcze -wymienia organy samorządu powiatowego i wojewódzkiego -wskazuje przykłady zadań realizowanych władze powiatu i województwa <p>Ocena dostateczna:</p> <ul style="list-style-type: none"> -charakteryzuje specyfikę poszczególnych typów powiatów -omawia różnice między uprawnieniami władzy wykonawczej a kompetencjami władzy uchwałodawczej w powiecie i województwie -określa zadania władz powiatowych i samorządu wojewódzkiego -omawia kompetencje wojewody i sposób jego powoływania -przedstawia przykłady spraw urzędowych, które można załatwić na poziomie powiatu i województwa -wskazuje źródła powiatowych i wojewódzkich dochodów i wydatków -opracowuje folder promujący gminę lub powiat <p>Ocena dobra:</p> <ul style="list-style-type: none"> -wskazuje miejsce urzędowania władz powiatu i województwa, na którego terenie mieszka -wymienia imiona i nazwiska osób pełniących najważniejsze funkcje w powiecie (starosta, przewodniczącego rady powiatu) i w województwie (wojewody, marszałka wojewódzkiego) -przedstawia własne propozycje inicjatyw, które można by finansować z dochodów powiatowych i wojewódzkich -omawia zmiany w podziale administracyjnym Polski, które zaszły od 1950 r. <p>Ocena bardzo dobra:</p> <ul style="list-style-type: none"> -podaje przykładowe rozwiązania problemów zaistniałych w powiecie i województwie -ocenia pracę władz swojego powiatu i województwa <p>Ocena celująca</p> <ul style="list-style-type: none"> -inicjuje działania, które wpłynęłyby na podniesienie jakości życia mieszkańców w jego powiecie i województwie -wskazuje sposoby pozyskiwania funduszy unijnych na realizację przedsięwzięć powiatowych i wojewódzkich -rozpoznaje herb swojego powiatu oraz województwa i wyjaśnia ich symbolikę -samodzielnie formułuje opinie i wnioski, rozwiązuje problemy w twórczy sposób, wykazuje dużą aktywność w czasie zajęć
-----	-----------------------	--

18.	Być obywatelem. Prawa i obowiązki obywatelskie.	<p>Ocena dopuszczająca:</p> <ul style="list-style-type: none"> -wyjaśnij pojęcia: prawo krwi, prawo ziemi, patologia społeczna, prawa obywatelskie, obowiązki obywatelskie, świadomość obywatelska, cnoty obywatelskie, patologia społeczna, petycja, pikiet, wiec, demonstracja, referendum -omawia, w jaki sposób człowiek może stać się obywatelem danego państwa -wymienia prawa i obowiązki obywatela -charakteryzuje najważniejsze obywatelskie cnoty i umiejętności -omawia cechy dobrego obywatela -rozdziela pojęcia „prawo krwi”, „prawo ziemi” i „nadanie obywatelstwa” <p>Ocena dostateczna:</p> <ul style="list-style-type: none"> -wyjaśnia termin „dobry obywatel”, odwołując się do historycznych i współczesnych postaci -wskazuje znaczenie postaw i cnot obywatelskich -wskazuje i omawia przykłady praw osobistych, publicznych oraz społeczno-ekonomicznych, -wyjaśnia, na czym polega aktywność obywatelska oraz uzasadnia, dlaczego warto brać udział w wyborach -przedstawia formy udziału obywateli w życiu publicznym -określa w jakiej sytuacji warto wystosować petycję -omawia jak organizuje się pikietę -przedstawia sposób zorganizowania, przebieg demonstracji (wiecu) i wymogi, jakie muszą spełnić organizatorzy <p>Ocena dobra:</p> <ul style="list-style-type: none"> -charakteryzuje przykłady uprawnień i obowiązków wynikających z posiadania polskiego obywatelstwa -wyjaśnia, na czym polegają inne formy nabywania obywatelstwa, np. naturalizacja. -określa cechy, którymi powinny charakteryzować się osoby chcące brać aktywny udział w życiu społecznym -uzasadnia konieczność udziału obywateli w życiu publicznym -ocenia znaczenie aktywności obywatelskiej dla dobra ogółu <p>Ocena bardzo dobra:</p> <ul style="list-style-type: none"> -ocenia bierną postawę obywateli wobec życia publicznego -ukazuje przykłady konkretnych osób znanych w Polsce i środowisku lokalnym prowadzących działalności przynoszącą korzyść ogółowi <p>Ocena celująca</p> <ul style="list-style-type: none"> -wskazuje sposoby rozwiązań problemów lokalnych i ogólnokrajowych z wykorzystaniem różnych form inicjatywy obywatelskiej -odszukuje informacje o wynikach wyborów w innych państwach -ocenia i porównuje polityczne kampanie wyborcze -uczestniczy w dyskusji dotyczącej wpływu obywateli na sprawy ważne dla całego państwa -samodzielnie formułuje opinie i wnioski, rozwiązuje problemy w twórczy sposób, wykazuje dużą aktywność w czasie zajęć
19.	Polityka – służba czy przywilej?	<p>Ocena dopuszczająca:</p> <ul style="list-style-type: none"> -wyjaśnia pojęcia: polityka, ideologia, doktryna polityczna, immunitet, VIP -wskazuje i rozdziela główne ideologie i doktryny polityczne (konserwatyzm, liberalizm, socjaldemokracja, chrześcijańska demokracja, nacjonalizm) -wskazuje cechy dobrego polityka <p>Ocena dostateczna:</p> <ul style="list-style-type: none"> -wskazuje i przedstawia na wybranych przykładach dobre i złe strony bycia politykiem -rozdziela cechy charakterystyczne głównych ideologii i doktryn politycznych (konserwatyzm, liberalizm, socjaldemokracja, chrześcijańska demokracja, nacjonalizm) -omawia cechy dobrego polityka <p>Ocena dobra:</p> <ul style="list-style-type: none"> -porównuje główne ideologie i doktryny polityczne (konserwatyzm, liberalizm, socjaldemokracja, chrześcijańska demokracja, nacjonalizm) <p>Ocena bardzo dobra:</p> <ul style="list-style-type: none"> -ocenia polską scenę polityczną -przedstawia wzór polityka polskiego <p>Ocena celująca</p> <ul style="list-style-type: none"> -prowadzi dyskusję lub debatę na temat sposobów zwalczania patologii władzy -samodzielnie formułuje opinie i wnioski, rozwiązuje problemy w twórczy sposób, wykazuje dużą aktywność w czasie zajęć

20.	Partie, stowarzyszenia i związki zawodowe.	<p>Ocena dopuszczająca:</p> <ul style="list-style-type: none"> -wyjaśnia pojęcia: partia polityczna, systemy partyjne, stowarzyszenia, fundacje, wolontariat, ruch społeczny, podmioty życia politycznego, związek zawodowy, pracodawca, pracobiorca, elektorat, strajk, program wyborczy, organizacja pożytku publicznego, lobbying, ordynacja proporcjonalna/większościowa -wskazuje podmioty życia politycznego -wskazuje najważniejsze związki zawodowe Polsce -omawia rolę, jaką odgrywają związki zawodowe -wymienia największe partie polityczne działające w Polsce i ich liderów -przedstawia zasady zakładania partii politycznych -omawia funkcje partii politycznych -omawia ogólne cele działalności organizacji pozarządowych -wskazuje obszary działalności organizacji pozarządowych -określa typy systemów partyjnych -wskazuje różnice między stowarzyszeniami, fundacjami i ruchami społecznymi <p>Ocena dostateczna:</p> <ul style="list-style-type: none"> -omawia ideologię partii politycznych działających obecnie w Polsce -uzasadnia, dlaczego ludzie organizują strajki -opisuje jaką funkcję pełni kampania wyborcza -omawia zasady finansowania partii -omawia podstawowe różnice programowe pomiędzy partiami prawicowymi, lewicowymi i centralnymi -klasyfikuje i charakteryzuje typy partii politycznych w Polsce -wskazuje nazwy krajów, w których obowiązują poszczególne systemy partyjne i opisuje czym się charakteryzują -wymienia znane stowarzyszenia, fundacje i organizacje pozarządowe -omawia zasady zakładania stowarzyszeń i fundacji <p>Ocena dobra:</p> <ul style="list-style-type: none"> -analizuje różnice między programami współczesnych partii politycznych działających w kraju -charakteryzuje cele i formy działania związków zawodowych -ocenia rolę, jaką w najnowszej historii odegrał NSZZ „Solidarność” -rozdziela typy systemów partyjnych istniejących na świecie i na tym tle omawia system istniejący w Polsce -przedstawia sylwetki osób znanych z niesienia pomocy drugiemu człowiekowi -uzasadnia szczególną rolę wolontariatu -określa rolę partii politycznych we współczesnym świecie -odszukuje informacje o programach partii politycznych istniejących w Polsce -opracowuje – indywidualnie lub w zespole – projekt uczniowski dotyczący rozwiązania jednego z problemów społeczności szkolnej lub lokalnej i w miarę możliwości go realizuje <p>Ocena bardzo dobra:</p> <ul style="list-style-type: none"> -przedstawia sytuację z życia publicznego, w której związki zawodowe próbowały zmienić stanowiska władz i ocenia, na ile im się to udało -opisuje procedury zakładania partii i podstawy jej działania -ocenia działania partii politycznych i związków zawodowych w Polsce -charakteryzuje osiągnięcia stowarzyszeń pozarządowych działających w środowisku lokalnym -wyjaśnia różnicę między stowarzyszeniem a fundacją -wskazuje zalety i wady poszczególnych typów systemów partyjnych -charakteryzuje polską scenę polityczną <p>Ocena celująca</p> <ul style="list-style-type: none"> -wskazuje korzyści wynikające z pracy wolontariuszy dla obywatela i społeczeństwa -uzasadnia, jaki model finansowania partii politycznych jest najkorzystniejszy -ocenia jakość proponowanych przez partie polityczne haseł programowych -samodzielnie formułuje opinie i wnioski, rozwiązuje problemy w twórczy sposób, wykazuje dużą aktywność w czasie zajęć
-----	--	--

21.	<p>Etyka i kultura w życiu publicznym. Media jako narzędzie komunikacji.</p>	<p>Ocena dopuszczająca: -wyjaśnia pojęcia: kultura polityczna, niska i wysoka kultura polityczna, mass media, „czwarta władza”, społeczeństwo informacyjne, publicystyka, etyka -wskazuje podstawowe zasady etyki -wskazuje typy kultury politycznej -wskazuje przykłady zachowań etycznych -rozdziela niską i wysoką kulturę polityczną -omawia dwie koncepcje polityki (polityka moralna i polityka skuteczna) i ich zastosowanie -wyjaśnia, co to jest kultura polityczna i czym się różni od kultury polityki -określa, jaką rolę pełnią środki masowego przekazu -wyjaśnia pojęcia związane z Internetem, które weszły do języka polskiego -wskazuje i omawia różne formy komunikatów występujące w mediach i potrafi się nimi posłużyć</p> <p>Ocena dostateczna: -opisuje niską i wysoką kulturę polityczną -omawia funkcje mediów -wskazuje mass media i klasyfikuje je wg. formy przekazu, tematyki, głównych odbiorców -potrafi posłużyć się różnymi formami komunikatów występujących w mediach -ocenia postępowanie wybranych osób publicznych -wyjaśnia, jaką rolę spełniają obyczaje w polityce</p> <p>Ocena dobra: -charakteryzuje typy kultury politycznej -uzasadnia, dlaczego często media określa się mianem otwartej władzy -wyjaśnia, na czym polegają niebezpieczeństwa związane z korzystaniem z Internetu</p> <p>Ocena bardzo dobra: -uzasadnia znaczenie etyki w życiu publicznym -omawia rolę środków masowego przekazu w państwie demokratycznym i porównuje ją z ich sytuacją w państwie totalitarnym</p> <p>Ocena celująca -ocenia kulturę polityczną społeczeństwa polskiego -wyjaśnia pozytywny i negatywny wpływ mediów na jednostkę w społeczeństwie -samodzielnie formułuje opinie i wnioski, rozwiązuje problemy w twórczy sposób, wykazuje dużą aktywność w czasie zajęć</p>
-----	--	---

22.	<p>Informacje, reklama, manipulacje.</p>	<p>Ocena dopuszczająca:</p> <ul style="list-style-type: none"> -wyjaśnia pojęcia: reklama, ogłoszenie reklamowe, konsument, wolność słowa, cenzura, propaganda, opinia publiczna, public relations -wyjaśnia, na czym polega władza nad informacją -uzasadnia, od czego zależy wiarygodność i obiektywizm mediów -odróżnia informację od opinii -wyjaśnia, jaką rolę pełni reklama oraz komu i dlaczego jest potrzebna -wyjaśnia pojęcie: manipulacja i omawia jej zastosowanie na przykładach reklam -dokonuje „sądu nad reklamą”, określa za i przeciw <p>Ocena dostateczna:</p> <ul style="list-style-type: none"> -wyjaśnia, na czym polega propaganda, odwołując się do wydarzeń historycznych i współczesnych -odczytuje i zinterpretuje wyniki sondażu opinii publicznej -wyjaśnia, na jakiej podstawie działa i funkcjonuje opinia publiczna -wymienia nazwy ośrodków badania opinii publicznej -wyjaśnia, jak działa reklama i jaki ma wpływ na człowieka -potrafi stworzyć „dekalog rzetelnego dziennikarza” -wskazuje opinie i fakty w wypowiedziach dotyczących życia publicznego <p>Ocena dobra:</p> <ul style="list-style-type: none"> -charakteryzuje mass media jako środki masowego przekazu i omawia je ze względu na specyfikę przekazu i odbiorców -odróżnia obiektywne fakty od subiektywnym opinii w sytuacjach problemowych -wyjaśnia pojęcie przywódca opinii i uzasadnia jego rolę w kształtowaniu opinii -określa sposoby badania opinii publicznej oraz krytycznego wykorzystania ich wyników -wyjaśnia, jak poprawnie analizować wyniki sondażu -wyjaśnia, jak nie dać się oszukać mediom <p>Ocena bardzo dobra:</p> <ul style="list-style-type: none"> -wyjaśnia wpływ mass mediów oraz opinii publicznej na działalność władz i zachowania społeczne -odnajduje perswazję i manipulację w przekazach wysyłanych przez media -dokonuje krytycznej oceny informacji -ocenia wpływ i skuteczność badania opinii na życie publiczne w Polsce -potrafi analizować wykresy i na ich podstawie wyciągać wnioski <p>Ocena celująca</p> <ul style="list-style-type: none"> -dostrzega wady i zalety różnych metod badania opinii publicznej -wyjaśnia problem manipulowania społeczeństwem za pomocą wyników badań oraz odpowiednio formułowanych informacji -samodzielnie formułuje opinie i wnioski, rozwiązuje problemy w twórczy sposób, wykazuje dużą aktywność w czasie zajęć
-----	--	--